

דף שיח – האדם בעולם

אדם שטייל לאורך חוף הים ראה ממרחק ילדה קטנה צועדת לאורך החוף.
הילדה התכופפה, הרימה דבר מה וזרקה אותו לים. הדבר עורר את סקרנותו, והוא צעד לעברה. כשהתקרב, ראה שהיא מרימה כוכבי-ים ומשליכה אותו לים.

הוא ניגש אליה ושאל: "מה את עושה, ילדונת?"

השיבה לו הילדה: "אני באה הנה בכל יום, צועדת הלוך ושוב על החוף, מרימה כוכבי-ים רבים ככל האפשר ואז מחזירה אותם לים. אם לא אחזיר אותם לים, כוכבי הים יישארו על החול – שם הם אינם יכולים לקבל חמצן – וימותו."

וחוץ מזה, בכל יום, בשעות הערב המוקדמות, באים הנה אנשים ואוספים את כוכבי-הים. הם לוקחים אותם הביתה ומבשלים אותם במים רותחים. לאחר מכן הם מוכרים את הצדפות לתיירים. אני לא רוצה שכוכבי-הים ימותו. נדהם, שאל אותה האיש: "אבל, ילדונת, האם אינך מבינה שזו בעיה? את רק ילדה קטנה, ואינך יכולה ללכת יותר מקילומטר וחצי בכל יום. כוכבי הים מתים על החופים בכל רחבי העולם. אין כל סיכוי שתוכלי להשפיע ולפתור את הבעיה האדירה הזו."

הרימה אליו הילדה את עיניה בתימהון, ולאחר מכן הסתובבה, הרימה כוכבי-ים והשליכה אותם למרחק של כ-10 מטרים לתוך הים. היא הצביעה לעבר הכוכב, הביטה אליו, חייכה ואמרה: "על מצבו של כוכב-הים הזה דווקא השפעתיי" (סיפור עם).

דיון: מהו תפקידו של האדם בעולם לפי הסיפור?

- **מדוע לדעתך בחר המחבר בדמות הילדה להצלת כוכבי הים?**
- **מה המסר המרכזי של הסיפור? האם את/ה מסכים/ה איתו?**

אך אינו בניגוד ל"טבעי", כמקובל
במילון, בתשבץ, או בדרך כלל ...
אמנם לפעמים שומעים דיבור
על חזרה אל הטבע ועל ניכור
אך הטבע זה אנחנו, זאת יש לזכור,
על פי המדע אין לאן לחזור ...
(מתוך השיר "מה חדש במדע", מאיר אריאל)

על פי מדעי הטבע
האדם כלול בטבע
אם כלול האדם בטבע -
כלולים כל מעשיו .
יוצא שעל פי המדע
טבעי הוא מעשה האדם
אף פרי מעשה האדם
טבעי הוא לכל פרטיו.....

אם כן מה הוא "מלאכותי"? "מלאכותי" להלכה
זה כל דבר שנעשתה בו מלאכה

- דיון:** במה שונה מעמדו של האדם בעולם בשיר מזה שבסיפור כוכב הים?
- האם על פי העמדה המתוארת בשיר הילדה צריכה היתה להשליך את כוכבי הים למים?
 - מה דעתך על העמדה שמציג השיר?

שמות כ"ג/י, יא: "שֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְרַע אֶת אֲרֶצְךָ וְאִסַּפְתָּ אֶת תְּבוּאָתָהּ, וְהִשְׁבִּיעִיתָ תְּשֻׁמְטָהּ וְנָטַשְׁתָּהּ, וְאָכְלוּ אֲבוֹנֵי עֲמָךְ וְיִתְרֵם תֹּאכְלוּ זֵיית הַשֵּׂדֶה. כֵּן תַּעֲשֶׂה לְכַרְמֶךָ וּלְאִיתֶךָ."

בספרו של מי שהיה אז סנטור אל גור "העולם באיזון, אקולוגיה ורוח האדם" שפורסם בשנת 1992 בהוצאת פלנום, ניו יורק כותב אל גור על הקקל ועל נטיעות העצים. בעמוד 324 בין השאר להלן שלשה משפטים חשובים בתרגום חפשי:

1. "דוגמה לנטיעת עצים של תנועה שמשקמת קרקעות שהתדרדרו ביחד עם מאמץ משותף של יהודים וציונים בישראל ובתפוצות העולם היא הקרן הקימת לישראל הנטעת מליוני עצים ויוצרת יערות חדשים".
2. "הנטיעות המדבריות והנטיעות באזורים פגועים של הקרן הקימת לישראל הם אחד מסיפורי ההצלחה האקולוגיים הגדולים של זמננו".
3. "דורות של ילדים יהודיים אוספים כספים לנטיעת עצים לכבוד חבר, או קרוב משפחה ובתהליך החינוכי הם זוכים לקבל שיעור ישיר על הדינמיקה של שימור קרקע ומים, ובאופן עקיף על אהבת הקרקע והארץ שלהם".

- דיון:** מה עמדתה של התורה לגבי וויסות ההשפעה וההתערבות של האדם בעולם לפי הפסוק?

- דיון:** מה תפיסתה של קק"ל על ההתערבות של האדם בעולם?
- מה בין העשייה של קק"ל לסיפור כוכב הים?

אני לא אוהב את הביטוי "שמורת טבע". בכלל, עצם המילה "שמורה" אינה מקובלת עליי. אינני חושב שבאתי לעולם הזה כדי לשמור על איזה דבר. אינני חושב שהיחסים בין אדם לזולתו, או אדם למקומו או אדם למורשתו הם יחסים של שימור. לא נולדנו לתוך מוזיאון ותפקודנו אינו לצחצח את הזכויות המכסות על המוצגים, ולהוביל את ילדינו אחרינו על קצות אצבעותיהם כדי שיתפעלו ממה שיש. מותר לדעת בטבע, צריך לגעת בו, מותר גם לשנות. אך השאלה היא: איך?! התשובה צריכה להיות: באהבה. (עמוס עוז)

דיון:

- מה עמדתו של עמוס עוז לגבי יחסי טבע-אדם?
- מה המשותף לקטע זה ולסיפור כוכב הים?